

Rasku

30.1.2008

VUOSIEN 2008 - 2013 AMMATILLISEN KOULUTUKSEN LAATUPALKINTOKILPAILUN ERITYISTEEMAT

Opetusministeriö myöntää ammatillisen koulutuksen laatupalkinnot osana ammatillisen koulutuksen tuloksellisuusrahoitusta. Laatupalkintoa voivat hakea kaikki ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjät. Koulutuksen järjestäjä voi saada laatupalkinnon joko koko toimintansa tai jonkin yksikön, alan tai koulutusmuodon toiminnan ja aktiivisen kehittämisen perusteella.

Ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailussa kiinnitetään huomioita kokonaisvaltaiseen laadun varmistamiseen ja kehittämiseen sekä koko henkilöstön osallistumiseen laatutyöhön. Lisäksi kilpailussa on vuosittain vaihtuva erityisteema, jonka tavoitteena on nostaa esille keskeisiä ammatillisen koulutuksen kehittämisaalueita, jotka tukevat erityisesti hallitusohjelman sekä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman toimeenpanoa. Erityisteeman avulla on tarkoitus löytää ja edelleen levittää parhaita uusia käytäntöjä muiden organisaatioiden oppimisen perustaksi.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat laatupalkintoinfoissa antamassaan palautteessa toivoneet, että erityisteemat voitaisiin sopia pidemmäksi ajaksi - mielellään vähintään koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisskaudeksi. Näin koulutuksen järjestäjät voisivat nykyistä paremmin suunnitella, minä vuonna niiden kannattaa osallistua laatupalkintokilpailuun. Ammatillisen koulutuksen laatupalkintotoimikunta 2007 pitää koulutuksen järjestäjien kehittämis ehdotusta kannatettavana ja laatupalkintokilpailuprosessia kehittävänä.

Ammatillisen koulutuksen tuloksellisuusrahoituksen neuvottelukunnan tehtävänä on tukea opetusministeriötä tuloksellisuusrahoituksen edelleen kehittämisessä ja valmistelussa, myös laatupalkinnon kehittämisessä. Neuvottelukunta keskusteli 19.12.2007 kokouksessaan mahdollisista ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailun erityisteemoista Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2007 - 2012 pohjalta. Neuvottelukunta päätyi esittämään kuutta erityisteemaa vuosiksi 2008 – 2013 seuraavin perustein:

Vuosi 2008: työpaikalla tapahtuvaa oppiminen

Hallitusohjelman mukaan ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä parannetaan. Kehittämissuunnitelman mukaan työpaikalla tapahtuvaa opiskelua vahvistetaan kehittämällä edelleen ammatillisen peruskoulutuksen työssäoppimista, ammattiosaamisen näyttöjä ja oppisopimuskoulutusta. Lisäksi selvitetään ja kokeillaan, millaisilla kannusteilla ja rahoitusjärjestelyillä työpaikalla tapahtuvaa opiskelua voidaan laajentaa nykyisestä ja työnantajien roolia siinä vahvistaa. Työssäoppimista on kehitetty systemaattisesti 1990-luvun lopulta lähtien sekä kansallisella että EU-rahoituksella, joten koulutuksen järjestäjillä on valmiudet hakea laatupalkintoa tämän erityisteeman perusteella. Liian pian uudistuksen voimaantulon jälkeen valittu erityisteema näyttäisi laatupalkintotoimikunnan arvion mukaan karsivan hakijoita. Hallitusohjelman ja kehittämissuunnitelman toimeenpanon ohella erityisteema tukee työpaikalla tapahtuvan

Rasku

30.1.2008

oppimisen arvioinnin perusteella tehtäviä toimenpiteitä nostamalla esiin hyviä käytäntöjä.

Vuosi 2009: ennakointi- ja palautejärjestelmät ja niiden hyödyntäminen laatu-työn tukena

Hallitusohjelman mukaan työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa on parannettava mm. kehittämällä työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointia. Kehittämissuunnitelman mukaan koulutuksen järjestäjiltä edellytetään aktiivista roolia työelämän tarpeiden huomioon ottamisessa ja alueiden kehittämisessä (toiminnan suuntaamis- ja ohjausvaltaa siirretty korkeakouluille ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille). Kehittämissuunnitelmassa asetetaan lisäksi tavoitteeksi tukea koulutuksen järjestäjiä laadun jatkuvassa parantamisessa. Palautteesta oppiminen on keskeisessä asemassa laadunparantamisessa. Tuloksellisuusrahoitusta on tarkoitus kehittää niin, että asiakastyytyväisyys otetaan laajemmin huomioon tuloksellisuuden mittaamisessa. Ennakointi- ja palautejärjestelmiä korostava erityisteema nostaa esiin hyviä ennakointi- ja palautejärjestelmiä ja järjestelmien kautta saadun tiedon hyödyntämiskäytäntöjä muiden organisaatioiden oppimisen perustaksi.

Vuosi 2010: opettajien työelämäosaamisen kehittäminen ja työpaikkaohjaajien koulutus

Hallitusohjelmassa opettajat nähdään voimavarana. Opettajien osaamisen kehittämiseen kiinnitetään huomiota monin tavoin. Kehittämissuunnitelman mukaan varmistetaan ammatillisten opettajien ammatti- ja työelämäosaaminen sekä huolehditaan sen jatkuvasta uudistamisesta työelämäjaksojen, täydennyskoulutuksen ja kehittämishankkeiden avulla. Lisäksi kehittämissuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi kehittää työpaikkaohjaajien koulutusta ja turvata sen riittävä tarjonta. Ammatillisen koulutuksen työelämlähtöisyyden lisääminen, työpaikalla tapahtuvan oppimisen kehittäminen ja laajentaminen sekä koulutuksen laadun parantaminen edellyttävät sekä opettajien ammattitaidon ajantasaisuuden turvaamista että osaavia työpaikkaohjaajia.

Vuosi 2011: yksilölliset oppimispolut

Hallitusohjelmassa luvataan ryhtyä toimiin koulutuksen keskeyttämisen vähentämiseksi. Kehittämissuunnitelman mukaan yksi ammatillisen koulutuksen keskeisiä kehittämiskohteita ovat laajenevan asiakaskunnan yksilöllisten koulutustarpeiden huomiointi ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen moninkertaisen koulutuksen välttämiseksi. Tavoitteena on vahvistaa ammatillisen koulutuksen järjestäjien kykyä vastata yksilöiden ja työelämän eri toimialojen osaamis- ja kehittämistarpeisiin. Lisäksi tavoitteena on kehittää opiskelun henkilökohtaistamista sekä osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen menetelmiä.

Rasku

30.1.2008

Vuosi 2012: hyvinvoiva oppimisympäristö

Terveyden edistämisen politiikkaohjelman mukaan kiinnitetään huomiota mm. lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, työikäisten työ- ja toimintakykyyn sekä työhyvinvointiin, liikunnan ja kulttuurin merkitykseen hyvinvoinnin edellytyksenä sekä fyysisen ympäristön terveellisyyteen. Ammattiosaajan työkykypassi otetaan vapaaehtoisena käyttöön syksystä 2008 alkaen. Hyvinvoivaa oppimisympäristöä korostava erityisteema tukee työkykypassiin liittyvien hyvien käytäntöjen esiin nostamista. Monet oppilaitokset ovat kiinnittäneet huomiota hyvinvoivaan oppimisympäristöön ja yhteisöllisyyteen Jokelan tapahtumien vuoksi ja ryhtyneet toimenpiteisiin oppimisympäristön ja yhteisöllisyyden kehittämiseksi. Toimenpiteiden vaikutukset näkyvät viiveellä, joten on tarkoituksenmukaista nostaa teema esiin laatupalkintokilpailussa vasta kehittämissuunnitelmakauden lopussa.

Vuosi 2013: yrittäjyys

Hallitusohjelman mukaan yrittäjyyttä edistetään monin tavoin. Kehittämissuunnitelmassa todetaan, että yrittäjyyskasvatusta monipuolistetaan ja laajennetaan. Ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelmien ja näyttötutkintojen perusteiden uudistamisen yhteydessä yrittäjyyttä edistetään laajentamalla yrittäjyysopintoja. Ammatillisten perustutkintojen perusteet uudistetaan asteittain vuosina 2007 - 2010. Yrittäjyysopintojen laajeneminen näkyy oppilaitosten toiminnassa aikaisintaan 2 - 3 vuotta tämän jälkeen. Yrittäjyys on vahvasti esillä myös EU:n agendalla ja vuoteen 2013 ulottuvissa rakennerahasto-ohjelmissa. Kilpailuprosessin kannalta on hyvä, jos siirtymävaihe kehittämissuunnitelmakaudesta toiseen ei aiheuta viivettä erityisteemojen valinnassa. Viive on koettu jossakin määrin ongelmalliseksi vuoden 2008 laatupalkintokilpailun käynnistämävaiheessa.